

**Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we
Wrocławiu z dnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań
ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082)**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru. Po zmianach legislacyjnych plan zadań ochronnych ważny jest bezterminowo (wcześniej sporządzany był na 10 lat).

Obszar Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie PLH020082 zatwierdzono *Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE)*, a wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej tj.:

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae* *Fagenion*, *Galio odorati*-*Fagenion*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,

oraz wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej tj.:

- 1060 czerwонецzyk nieparek *Lycaena dispar*,
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*,
- 1308 mopek *Barbastella barbastellus*,

- 1323 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*,
- 1324 nocek duży *Myotis myotis*.

Obszar wyznaczono jako specjalny obszar ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) *rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) (Dz. U. poz. 41).*

Projekt planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie PLH020082 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r. poz. 99).*

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.*

Prace terenowe obejmowały badania w zakresie fitosocjologii, chiropterologii, ichtiologii oraz entomologii.

W trakcie badań z zakresu fitosocjologii potwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony Obszaru.

Za główne zagrożenie dla siedliska 6210 murawy kserotermiczne uznano zmniejszenie określonych cech siedliska. Dla siedlisk łąkowych 6410 łąki trzęślicowe i 6510 łąki świeże za zagrożenie uznano przekształcanie użytków zielonych na grunty orne, intensywne koszenie oraz zaniechanie koszenia, co skutkuje sukcesją wtórną oraz intensywnym rozwojem ekspansywnych gatunków roślin. W przypadku siedliska 6510 dodatkowymi zagrożeniami są: występowanie gatunków inwazyjnych (nawłóć kanadyjska *Solidago gigantea*) oraz problematycznych gatunków rodzimych np. wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*. Dla naskalnego siedliska 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe głównym zagrożeniem jest występowanie inwazyjnych gatunków obcych, tj. niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, jak również duża ilość odpadów w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska.

Do głównych zagrożeń zidentyfikowanych dla siedlisk leśnych (9110 kwaśne buczyny, 9130 żyzne buczyny, 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, 9190 kwaśne dąbrowy, 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe) należą: wycinka drzew,

odnawianie lasu po wycince niezgodnie z typem siedliska (np. nasadzenia świerka), mała ilość martwego drewna, występowanie gatunków inwazyjnych: niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* oraz występowanie dużych ilości odpadów.

W przypadku motyla 1060 czerwonończyk nieparek zagrożenia są tożsame z zagrożeniami zidentyfikowanymi dla siedlisk łąkowych, tj. przekształcanie użytków zielonych na grunty orne, intensywne koszenie oraz zaniechanie koszenia, co skutkuje sukcesją wtórną oraz intensywnym rozwojem ekspansywnych gatunków roślin.

Dla gatunku ryby 1145 piskorz zagrożenie stanowi zanieczyszczenie wód powierzchniowych i wysychanie cieku.

W przypadku gatunków nietoperzy 1308 mopek i 1324 nocek duży do zagrożeń należy niedostosowane do gatunków zabezpieczenie wejścia (kraty) do sztolni w Gilowie, w której zimują ww. gatunki, jak również eksploracja sztolni w okresie zimowania nietoperzy. W przypadku gatunku 1323 nocek Bechsteina nie zidentyfikowano istniejących zagrożeń.

Cele działań ochronnych zostały sformułowane zgodnie z ogólną zasadą przybliżania obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, przy uwzględnieniu aktualnego stanu wiedzy na temat przedmiotów ochrony, istniejących uwarunkowań społecznych oraz panujących ograniczeń. Cele działań ochronnych odwołują się bezpośrednio do parametrów i wskaźników stanu ochrony z przewodnika metodycznego Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wskazując na potrzebę utrzymania lub poprawy ocen parametrów i wskaźników dla siedlisk przyrodniczych i gatunków.

W przypadku siedliska przyrodniczego 6120 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania oceny stanu zachowania niezadowolającej (U1) poprzez utrzymanie ocen poszczególnych wskaźników oraz dodatkowo poprawę wskaźników: zachowanie strefy ekotonowej i liczby gatunków storczykowych.

W przypadku siedliska 6410 cele działań ochronnych dotyczą poprawy ogólnego stanu ochrony siedliska ze stanu złego (U2) do stanu niezadowolającego (U1) poprzez poprawę wskaźników wojłok, gatunki ekspansywne roślin zielnych, gatunki dominujące. Natomiast dla siedliska 6510 celem jest utrzymanie niezadowolającego stanu ochrony (U1) i jedynie w przypadku pojedynczych płatów siedliska poprawa wskaźników: wojłok i udział dobrze zachowanych płatów siedliska.

Dla siedliska 8220 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania niezadowolającego ogólnego stanu ochrony siedliska (U1) i utrzymanie ocen poszczególnych wskaźników.

W przypadku siedlisk 9130, 9170, 9190 i 91E0 określone cele działań ochronnych mają na celu utrzymanie ogólnego stanu ochrony na poziomie niezadowolającym (U1). W przypadku siedliska 9110 celem jest poprawa ogólnego stanu ochrony ze złego (U2) do niezadowolającego (U1). Poprawa wskaźników martwe drewno i martwe drewno wielowymiarowe dotyczy siedlisk 9110 i 9130.

W odniesieniu do gatunku motyla 1060 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania niezadowolającego stanu ochrony (U1), a dla gatunku ryby 1145 utrzymanie złego stanu ochrony (U2). Dla gatunków nietoperzy 1308, 1323 i 1324 określone cele działań ochronnych mają na celu utrzymanie stanu ochrony (stanowisko letnie 1323 ocena U1), bądź w przypadku stanowisk zimowych i letnich gatunków 1308 i 1324 - poprawę stanu ochrony z niezadowolającego (U1) do stanu właściwego (FV) poprzez poprawę wskaźników związanych z zabezpieczeniem przed niepokojeniem i dostępnością wlotów do sztolni w Gilowie oraz wskaźników związanych z powierzchnią starodrzewów i liczby drzew obumierających i martwych.

Działania ochronne, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane są przede wszystkim z:

- w przypadku siedlisk łąkowych 6410 i 6510, murawy 6210 oraz gatunku motyla 1060 z użytkowaniem dostosowanym do rodzaju siedliska i gatunku,
- w przypadku siedliska naskalnego 8220 wskazano na konieczność usuwania bzu czarnego i likwidację miejsc na ognisko,
- dla siedlisk leśnych 9110, 9130 i 91E0 pozostawianie wywrotów i złomów, kształtowanie odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego i usuwanie gatunków obcych,
- dla siedlisk 9170 i 9190 odpowiednie planowanie cięć rębnych, pozostawianie wywrotów i złomów, kształtowanie odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego,
- dla gatunku ryby 1145 nie określono działań ochronnych,
- dla gatunków nietoperzy 1308 i 1324 poprawa zabezpieczenia zimowiska nietoperzy w sztolni w Gilowie, a w przypadku gatunków 1323 i 1324

pozostawianie starodrzewu i dziuplastych drzew oraz pozostawianie starych drzew do naturalnego rozpadu.

Zaplanowano również monitoring stanu zachowania siedlisk i gatunku, którego zasady oparto na metodyce opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Z uwagi na fakt, że obowiązujące dokumenty planistyczne nie zawierają wskazań, które mogłyby wpływać negatywnie na przedmioty ochrony Obszaru, nie było konieczności zawarcia w zarządzeniu ustanawiającym przedmiotowy plan zadań ochronnych wskazań do zmian w dokumentach planistycznych niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony został wyznaczony Obszar.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 16 września 2019 r. odbyło się, zorganizowane przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska we Wrocławiu, spotkanie informacyjne dotyczące projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Celem spotkania było przybliżenie tematyki dotyczącej planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, przedstawienie zakresu działań w ramach projektu oraz harmonogramu prac dla poszczególnych obszarów Natura 2000 objętych projektem. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele samorządów i nadleśnictw oraz instytucji, z którymi Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu będzie współpracowała w trakcie realizacji projektu.

W dniu 21 października 2019 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.17.2019.AH z dnia 18 października 2019 r. o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów zadań ochronnych dla 23 obszarów Natura 2000 (w tym dla ww. obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie) Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Gminy Dzierżoniów, Urzędu Miasta i Gminy Niemcza, Urzędu Gminy Piława Górna, Urzędu Gminy Łagiewniki, Urzędu Gminy Kondratowice.

Ze względu na ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, RDOŚ we Wrocławiu zrezygnowała z przeprowadzenia I warsztatów Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie w formie tradycyjnej. Pierwsze spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się w formie warsztatów korespondencyjnych. Osoby oraz zainteresowane instytucje zostały poinformowane o dostępnych na stronie internetowej RDOŚ we Wrocławiu materiałach dotyczących projektu planu zadań ochronnych oraz – o możliwości składania do nich uwag i wniosków w terminie 9 – 25 września 2020 r. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z rolą planu zadań ochronnych oraz trybem jego sporządzania. Ponadto przedstawiono stan wiedzy na temat przedmiotów ochrony w obszarze. W wyżej określonym terminie wpłynęła jedna uwaga drogą elektroniczną z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział we Wrocławiu (GDDKiA) ze wskazaniem, iż granice obszaru Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) zlokalizowane są poza siecią drogową, będącą pod zarządem GDDKiA.

W dniu 23 września 2022 r. odbyło się II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy. Warsztaty zostały przeprowadzone w formie zdalnej przy wykorzystaniu aplikacji MS TEAMS ze względu na trwający na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii, ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. W jego trakcie Wykonawcy zaprezentowali kolejne wyniki badań terenowych przeprowadzonych w latach 2019-2022.

Przez cały okres trwania prac nad projektem planu możliwy był kontakt drogą telefoniczną i elektroniczną z Planistą Regionalnym oraz koordynatorem Planu.

Obwieszczeniem z dnia 28 kwietnia 2025 r. znak WPN.6320.6.1.2025.MŁ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112)* i w związku z art. 28 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody*. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 30 kwietnia 2025 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza) w dniu 30 kwietnia 2025 r. Obwieszczenie zostało przekazane w celu

jego upublicznienia m.in. do Urzędu Gminy Dzierżoniów, Urzędu Miasta i Gminy Niemcza, Urzędu Gminy Piława Górna, Urzędu Gminy Łagiewniki, Urzędu Gminy Kondratowice. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428)*, uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu